

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 „ — „
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt 60 kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.
 A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállal közt.
 Előfizetések és hirdetések a kiadó hivatalához intézendők.
 Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, június 5.

Goluchowszki, a közvetítő.

Gróf Goluchowszki Agenor külügyminiszter szombaton hosszabb kihallgatáson volt a királynál és azt a megbízást kapta, hogy a két kormány között közvetítse a megegyezést, illetőleg készítse elő azt az alapot, a melyen a magyar és osztrák kormány a megszakadt tárgyalások fonalát újból felvehesse.

A koronának ugyanis az a határozott akarata, hogy a kiegyezés válsága megoldassék anélkül, hogy akár a magyar, akár az osztrák miniszterium lemondását el kelljen fogadnia.

A koronának ez a törekvése nem áll ellentétben a magyar kormány intenczióival. Tévedés azt hinni, mintha Széll Kálmán az osztrák kormánynak mindenáron megbuktatására törekednék. A magyar miniszterelnök a kiegyezési kérdések gyors és haladéktalan megoldását követeli és egy újabb kormányválság Ausztriában a megoldásnak újabb elhalasztását jelentené. Ezt pedig a magyar kormány határozottan perhorreskálja. Széll Kálmán nemcsak ahoz köti állását, hogy a paktumban stipulált kiegyezési politika változatlanul végrehajtsassék, hanem ahoz is, hogy késedelem nélkül hajtsassék végre.

A magyar kormánynak ezen az álláspontján döntött már eleve az a törekvés,

hogy Ausztriában ismét a Reichsrath egybehívásával próbáljanak szerencsét. Széll Kálmán kijelentette e tervvel szemben, hogy elvben nemcsak nem ellenzi ezt a tervet, de határozott törekvése, hogy a kiegyezés Ausztriával alkotmányos uton köttessék meg. Ettől azonban nem engedni függővé tenni az 1903-ig kötendő kiegyezési provizórium sorsát. Ez a provizórium akként van kontemplálva, hogy abban a pillanatban hatályát veszti, mi-helyt a végleges kiegyezés alkotmányos uton létrejön. Követeli tehát, hogy először a provizórium osztrák kormánynyilatkozattal biztosított viszonyosság alapján a magyar országgyűlésen azonnal letárgyalható legyen. Am azután tessék összehívni azonnal a Reichsrathot és ő is kész azonnal benyújtani a végleges kiegyezési javaslatokat, a melynek akadálytalan elfogadása ez esetben a paktumban is biztosítva van. Abba azonban, hogy a Reichsrath egybehívásának kísérletét az egész kiegyezés elhalasztására használják föl és a kiegyezés ügyét a felizgatott osztrák pártok szenvedélyeinek labdajátékává tegyék, semmi esetre nem megy bele.

Másrésről az osztrák belpolitikai zavarok szanalása szempontjából is mindenestre helyesebb politika, ha az egybehívandó Reichsrathot a kiegyezés kérdésében fait accomplit elé állítják és így elejét veszik annak, hogy a nyelvkérdésben szemben álló pártok a kiegyezést tovább is presszió eszközül használják.

Ezek a mérlegelések birták a koronát arra, hogy a kibontakozás módját a jelenlegi magyar és osztrák kormány megegyezésében keresse. Ezért bizta meg Goluchowski grófot a közvetítéssel. A közös külügyminiszter, a mióta megbízását megkapta, sűrűn értekezett az osztrák kormány tagjaival és egyidejűleg sűrű táviratozás és telefonozás folyt a Ballplatz és a budavári miniszterelnöki palota között. E tárgyalások és táviratváltások eredményét képezik azok a kompromisszum-hírek, melyek a tegnapi bécsi lapokban és ezek nyomán a mai magyar lapokban megjelentek. Szó van ezekben arról, hogy a magyar kormány némi formai engedményekre hajlandó.

A sertésvásár elhelyezése.

— Küldöttség a polgármesternél. —

Megemlékeztünk egyik közelebbi számunkban arról, hogy a polgárság egy része mozgalmat indított a sertésvásárnak a ló- és baromvásártér mellé helyezése iránt. A mozgalom indító oka az, hogy nagyobb összeggel ne terhelje meg a városi pénztárt a sertésvásár kérdése.

A küldöttség vasárnap délelőtt tisztelgett dr. *Bulyovszky* József polgármesternél, *Madaras* Elek főreáliskolai tanár vezetése alatt. Mintegy 15 polgár vett részt a küldöttségben. *Madaras* Elek a következő beszédet intézte a polgármesterhez:

Azon alkalomból, hogy a legközelebbi közgyűlésen a sertésvásár ügye fog tárgyalatni, engedje meg Nagyságod, hogy az újravárosi és olasz polgárság legnagyobb részének nevében tiszteletteljesen teendő kérésünket előterjeszthessük.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A barnák tartózkodási helye és száma.

— Z. Varga Mihály »A sátoros cigány« cz. művéből. —

A cigányfaj mostani tartózkodási helye (Ausztráliát kivéve) a földgömb mind a négy része.

Utasok találkoznak velök Ázsia rónáin, Szahara oázain, Afrika sivatagjain úgy, mint Amerika őserdőiben.

A cigányok egész Szibériában kóborolnak, Zingá és Tatár néven ismeretesek s viselkedésükben szakasztott olyanok, mint európai társaik. (Balbi: Egyetemes Földrajz, IV. k. pag. 227.)

Könnyű őket felismerni, mert mindenütt egyformák, miután a cigánytípus legkisebb változást meg nem enged.

Ázsia minden részében kóborolnak; legtöbbször Perzsiában, hol már az első kivándorlók szívesen tartózkodtak.

Afrika belsejében századokkal ezelőtt kirabolták Aga es nevű kereskedőt. Ma található Szaharában, Egyiptomban, Nubiában, Abysziniában, Sudánban, hová a XVI. században a török birtokokról vándoroltak be.

Amerikában is fellelhet őket találni, p. o. sokan tartózkodnak Braziliában.

»Vagynak Czigányok Ó-Guineában is, akiknek kovácsolás egyedül a mesterségjék; ugy szintén Algériában a Dzigánoknak elszórtatott fajzattai. De még Mesopotániában is volt hajdan Zingara nevű város. Orosz- és Szina országoknak határszélein vagynak a Dzigán nevű hegyek; ottan vagyon Dsigan-fu nevű Város is. Vagynak Perzsiában is, jottan vagyon Dsandahár Tartományja . . . De az Arabok Országában számosabban találhatunk Dzigánoknak elszórtatott fajzattya, ahol is Dzinganének hívatatnak. Különösen Indostánnok tágas Tartományai telyesek ezekkel. (Enessei: pag. 20.)

Akik III. Károly alatt Spanyolhonból kiűzettek, részint Afrikában, részint Amerikában telepedtek meg. Ez utóbbiak Mexikóban ütötték fel sátorukat, hol ma is számosan élnek közülök és 1832-iki londoni lapok szerint egészen otthonosan érzik magokat.

Érdekes, mit egyik kivándorolt honfitársunk ír: Mexikóban, »ugymond« nem előnyös magát Hungaros-nak nevezni, mert e nép cigányoknak vél bennünket és gyanus szemmel tekint ránk; mert az összes ide vetődő oláh, spanyol, bolgár stb. Czigány Hungarosnak nevezi magát. (Budapesti Hírlap 1892. 151 sz.)

Némelyek öt millióra teszik számukat a földkerekségen.

E szám mindenestre túlzott. Csakhogy a

czigányról statisztikát vezetni, emberileg véve, a lehetetlenséggel határos . . . Régi statisztikai kimutatásoknál rendszeren e tétel szerepel: »A cigányok számát nem lehet tudni. A cigányt nehezebb felkutatni, mint az anyarókat. Mások 2—3 millióról beszélnek, ez valószínűbb.

Európában alig van állam, mely ment volna tőlük, ámbár legtöbbször minden lehető megtették arra nézve, hogy tőlük szabaduljanak . . . Legtöbbször maradtak a keleti részen, mivel a legnéptelenebb vala.

Világrészünkön közép számítással 600.000 cigány élődik; ebből $\frac{1}{6}$ rész Török-, Moldva-, Oláhországra és Hazánkra esik.

Ezek tizenhárom csoportra oszthatnak, u. m. görög, oláh, magyar, morva-cseh, német, lengyel, orosz, finn, skandináviai, olasz, bask, angol és spanyol.

Spanyolhonban él 50.000; Angliában 18.000; Erdélyt Benkő szerint, egészen ellepték; Oroszországban a pápai államokban szerettek leginkább tartózkodni, mert itt nem üldözték őket. Oroszországra számítanak 30.000-et, kiknek legnagyobb része Besszarábiában, Krímben, Volkiniában és a Kaukázusban lakik. Jellemzésükre írják: Nem oly iszákosak, mint az oroszok; de gyávák; gyermekeiket nem tanítják, sem iskolába nem küldik; az ügyefogyottakkal nem törődnek. Asszonyaik emanezipáltak, de családi életök

Nagyságod legujabb alkotásaiban, melyekre különösen mi újravárosiak büszkék vagyunk, megmutatta, hogy minden mozzanatával csak azt igyekszik elérni, mi a városnak üdvös és hasznos, mert minden ügyben csak a czélszerűt és helyesét pártolja és a város érdekeit olyképp igyekszik előmozdítani, hogy az adózó polgárság felesleges költségekkel ne terheltesse.

Nagyságod legjobban tudja, hogy az állatvásártér létrehozása mily nagy áldozatba került s a hely is jól meg lón választva, mert egyrészt közel esik a Körözs vízéhez, másrészt nincsen messze a vágóhídtól. Közel fekvő s természetes dolog, ugyszólván a város érdekeinek okos tovább fejlesztése igényli, hogy a barom vásártér a sertésvásár hozzáadásával kiegészíttessék.

Majdan a város jövőbeli fejlődésében ezen helyen egy híd által a vasutat, mely barmot és sertést szállít, egyenes összeköttetésbe hozza a vásártér és vágóhíddal. Ez kívánatos is. A kik ezt nem óhajtják, azokról bajos feltenni, hogy egyedül a város érdekeit tartják szem előtt.

Hiszen köztudomású dolog, hogy a barom vásártér közelében már jó ideje, hogy disznószállások alakultak és pedig a hely alkalmas volta miatt.

Miért ne lehetne itt azonnal sertésvásártér állandósítani, hol a sertéseknek egészséges Körösvíz állításul rendelkezésre.

Valóban nincsen semmivel indokolva, hogy a nagyvásártéren ideiglenes sertésvásártér létrehozására költsézzünk, hiszen ott kellő kutak hiányában a peczeből való itatás nagyon komoly dolog lenne, mert a fermentatív ingredienciákkal telített nyulós büzös pecze vízének itatása könnyen újból sertésvészszel sújthat; de meg különben is itt az ideje, hogy a város közepén fekvő Nagyvásártér ne legyen továbbra is a sertésvásárral eldiztelenítve.

Mindezek után költségkimelés és czélszerűség szempontjából is kérjük Nagyságodat, hogy a sertésvásárnak a baromvásártér mellé juttatását pártolni kegyeskedjék, jelen tisztelettel átnyújtandó folyamodványunk értelmében, melyet Nagyságod kegyeibe ajánlunk.

A beszéd után a küldöttség vezetője átnyújtotta a kérvényt, a melyben kifejtik, hogy a város jól felfogott érdekében a leghelyesebb, ha a sertésvásárt a ló és baromvásár mellé, a Körözs közvetlen szomszédságában helyezik el.

A kérvényből, melyet »Gábor János, Arany Sándor, Tátray Sándor, Horváth Ferenc és társai« irtak alá, a következőket közöljük:

A midőn a vásártérek összpontosításának kérdése már a legvégsőbb stádiumba jutott, mi alólrottak ezennel ünnepélyesen s visszavonhatlanul kijelentjük, miként a sertésvásár állandó elhelyezése tekintetében a városi tekintetes tanács helyes, alapos és czélhoz vezető véleményét magunkává tesszük s az e tekintetben elfoglalt álláspontjára helyezkedve, azon óhajunknak s kívánatunknak vagyunk bátrak kifejezést adni, hogy a már 8—9 év óta vajudó sertés-

vásár állandó ujtása s a jelenlegi ló és baromvásártér mellett a Körözs közelében leendő elhelyezése tekintetében a város tekintetes tanácsa által elfoglalt s a város és a közérdekeknek legmegfelelőbb álláspont most már a 12-ik órában megvalósíttassék s hogy a várost kiszámíthatlan károsodás veszélye — egyszer s mindenkorra — elháríttassék, s ez annyival is inkább kívánatos s mellőzhetlen, mert ezen életkérdés czélszerű eldöntését nem annyira az ipar és kereskedelmi kamara avagy a Kommandánsrétért harczoló egyének magánérdekei, hanem inkább az adózó nagyközönség érdekei követelik meg, mely utóbbi egész joggal is megkövetelhető, hogy az ő erős megterhelhetőségével létesítendő ily nemű nagy alkotások jótéteményeiben részesíttessék.

Végül annak tekintetbevételével, hogy a város egyéb nagy alkotások létesítése czéljából — a mai nehéz pénzügyi viszonyok között, — különben is nagy összegű kölcsönök felvételére szorult, tehát erre való tekintettel a sertésvásárnak az áruraktár háta megetteli téren a pecze szennyvízes partján vagyis a közegészséget veszélyeztető helyen leendő ideiglenes elhelyezése s az e czélből megkívántató 3000 forint s felesleges befektetés ellen legszentebb polgári kötelességünkönél fogva a leghatározottabban tiltakozunk; — mindezeknél fogva:

Tisztelettel esedezünk, miként a sertésvásár ideiglenes elhelyezése kérdésének mellőzésével, a sertésvásár állandó elhelyezése tekintetében Nagyvásár város tekintetes tanácsa -ré széről előterjesztett ama véleménynek, hogy a sertésvásár a jelenleg meglévő ló és baromvásártér mellett helyen s a Körözs közvetlen közelében létesíttessék, diadalra juttatása mellett, ezen életbevágó kérdésnek ily értelemben való eldöntését határozatlanul kimondani méltóztatassék.

Dr. *Bulyovszky József* polgármester szívélyesen fogadta a küldöttséget. Beszédében hangsúlyozta, hogy a városi tanácsnak és így ő neki is az a véleménye, hogy az állatvásártérek végleges rendezését csak úgy lehet legjobban megoldani, ha a sertésvásárt a ló és baromvásár mellé helyezik. Jelenleg azonban, mikor csak arról van szó, hogy ideiglenesen helyezték el a sertésvásárt, sokba kerülne a Körözs melletti terület feltöltése s az áruraktár mellé kevesebb költséggel elhelyezhetik. Ő különben csak egy ember, s nem dönthet, hanem egyedül csak a közgyűlés akaratától függ a dolog. Megjegyezte, hogy 30 ember viszont azt kéri, hogy a Kommandánsrétre vigyék a sertésvásárt. Azon igyekszik, hogy megtakarítson minden krajczárt a városnak. Ugy van informálva, hogy a Körözs mellett nagy feltöltés szükséges.

A polgármester válaszára *Arany Sándor*

sem tiszta, leányaik táncz és énekekkel sok orosz szívet meghódítanak és konty alá jutnak.

Finnországban kóborol, körülbelül, két ezer sátoros cigány; a kormány 1898-ban fiatal tudóst küldött hazánkba, hogy a cigánykérdést tanulmányozza.

Bukovinában lakik 842 család; Lengyelországban 15,000; Galicziában 10,000; Törökországban 212,000; Bolgárországban 2,600; Szerbiában 24,000 . . . Ezen adatok nem egészen hitelesek.

Moldva és Oláhországban nem volt bojár, kinek 4—5 cigány család jobbagya ne lett volna. Előkelők és gazdagok birtokain pedig százakra ment számuk.

Hogy mily sokan voltak, a múlt században Törökországban, mutatja az, hogy 1776-ban a Charadsch (fejádó) 2690 erszényt tett ki, vagy is, egy millió háromszázezer és negyven piastert. E mellett hányan lehettek, kiknek jeszavuk vala: Nem adózunk.

Montenegróban is laknak cigányok, kik szlávajkuak és vassal dolgoznak. Állapotuk türehtők.

Nálunk a nagy idai veszedelem után kilencz ágra oszlott.

A debreczeniek akkori vajdái voltak: Kucsuj és Gyorgyi.

Keleti Károly számítása szerint, lakik ha-

zánkban 90,000 cigány; II. József idejében épen 100,000-re ment számuk.*)

Az utolsó három évtized alatt sokat szenvedtek a himlő és hányászekeléstől.

Nálunk foszlatnak, 1, kik fedetlen fővel és mezitláb járnak; ezek a kóborlók, sátorosok, (tentoricolae) 2, kik ünnepen kalapot viselnek, ezek a lepedősök, aranymosók. 3, kik állandó tüzhely körül laknak és tisztességesen öltözködnek; ezek a letelepültek.

Hogy a nagyidai epochalis esemény után csakugyan kilenczfelé oszlottak a barna vitézek utódai, bizonyítja többi közt jeles poetájok — a többször említett nagyidai Sztójka Ferencz, ki egyik hőskölteményében így ír:

»Eloszlottak kilenczfelé s így lett kilencz ágazat.

Lovak hátra rakodtak s vitték purdjajaikat.« . . .

*) A B. Hirlap 1894. 244. sz. a kóbor cigányok számát nem kevesebb mint 274,940-re teszi. Ebből egyik Erdélyre 105,034. Nálunk a Duna balpartján van 20,905; jobb partján 22,797; a Duna-Tisza közén 22,328; a Tisza jobb partján 30,076; balpartján 36,336; a Tisza-Maros közén 35,300 . . . Legtöbb a cigány Bihar (9229), Temes (8812), Szatmár (7771), Torontál (7370) és Pest (7087) megyékben; legkevesebb Árvaiban (216), Turócban (297) és Mosonyban (349) . . . Szatmárott lakik 479; Kéneses Kolozsvártól 1250; N.-Váradon 518; Vácott 321; N.-Károlyban 291; Komáromban 210; Zomborban 263; Baján 163; Ujvidéken 106. stb. Allítólag 1026 karavánt képeznek.

építési vállalkozó kijelentette, hogy hajlandó a Körözs mellett elkeríteni az ideiglenes sertésvásártér az összegért, amit a Pecze melletti vásártér rendezésre a főmérnök előirányzott.

A küldöttség ezután eltávozott.

Az ügyet a csütörtöki közgyűlés elé terjesztik.

Ha a közgyűlés a polgárság óhaját nem teljesíti, nagyobb számú küldöttség megy fel a miniszterekhez.

Megyei ügyek.

A közigazgatási bizottság ülése.

Ma délelőtt 10 órakor kezdődőleg tartotta meg rendes havi ülését a vármegye közigazgatási bizottsága.

Jelen voltak: dr. Beöthy László főispán elnöklete alatt dr. Wallner Ödön t. főügyész, Hraniczky Károly árvaszéki elnök, Sipos Orbán kir. tanfelügyelő, Papp Miklós pénzügyigazgató, Lázár Márton kir. alügyész, Gyurkovits Cornél kir. főmérnök, id. Gálbory Sámuel, Hegyesi Márton és Király Viktor, valamint alispáni előadóként: Baranyi András, Keszthelyi Zoltán th. főjegyzők, dr. Cziffra Kálmán és Balogh Elemér aljegyzők.

Az alispán jelentése.

E szerint a lefolyt május hónapban volt 16 tiszta, 7 felleges és 8 esős nap. A hőmérsék maximumát 29 C°-al, minimumát 9 Cels°-al érte el, az átlagos hőmérsék 18.8 Cels° volt. A közegészségügyi állapot kedvezőbb volt, mint az előző hónapban, ugyanis a hivatalos orvosok 4285 beteget gyógykezelték, tehát 853-al kevesebbet mint áprilisban.

Uralkodó kórokként valamennyi járásban az emésztési és légzési szervek bántalmi fordultak elő elég kedvező lefolyással.

A fertőző betegségek közül: 1. kanyaró előfordult 10 járás 21 községben 387 esetben; ezek közül felgyógyult 363, meghalt 12, ápolás alatt maradt 12. 2. vörheny 12 járás 34 községben fordult elő 218 esetben; ezek közül gyógyult 116, meghalt 42, ápolás alatt maradt 60. 3. Roncsoló toroklob előfordult 9 járás 13 községében 15 esetben; ezek közül gyógyult 2, meghalt 5, ápolás alatt maradt 2. 4. Hólyagos himlő előfordult 2 járás 2 községében 2 esetben s ezek meggyógyultak. 5. Hökhurut 3 járás 4 községben fordult elő 33 esetben, ezek közül gyógyult 19, meghalt 1, ápolás alatt maradt 43. 6. Hasi hagymás 1 községben fordult elő 4 esetben, ezek közül gyógyult 2, ápolás alatt maradt 2. 7. Gyermekegyi láz előfordult 1 községben, 1 esetben s ez meg is halt. 8. Agygerincz hártyalob 1 községben 1 esetben fordult elő s ez meggyógyult. Rendőri bonczolat megejtettetett 4 öngyilkos, 5 hirtelen elhalt, 3 külerőszak és 1 egyéb okból elhalt egyén hulláján.

Törvényszéki bonczolat 10 esetben ejtetett meg:

A kir. tanfelügyelő jelentése.

A lefolyt május hónapban meglátogatva lettek az iskolák Berettyó-Ujfalu, Szent-Péterszeg, Gáborján, Henczida, Konyár, Tépe, Derecske, Uj-Léta, Hosszupályi, Hajdu-Bagos, Érkenéz, Bagamér, Érsemjén, Érmihályfalva, Székelyhid, Pocsaj, Nagyürögd, Less, Gyapju, Cséffa, Bikács, Inánd, Fugyi-Vásárhely, Alpár, Fugyi, Kisujfalu és Kis-Jenő községekben s általában kedvező előmenetel tapasztaltatott.

A kir. ügyész jelentése.

E szerint a lefolyt május hónapban a nagyvásári kir. törvényszék fogházában letartóztatva maradt 377 férfi és nő; a hónap végén letartóztatva maradt 243 férfi, 43 nő. A rabkórházban 16 egyén ápoltatott, halálozás nem történt.

A munka keresmény 132 frt 71 $\frac{1}{2}$ krajczárt tett ki.

A kir. pénzügyigazgató jelentése.

E szerint a folyó évi április hónapban befolyt egyenes adók czimén 31.849 frt 82 kr, hadmentességi díj czimén 183 frt 79 kr., jogilleték és díjak czimén 33.135 frt 77 kr., fogyasztási és italadók czimén 128.987 frt 95 $\frac{1}{2}$ kr., bélyeg jövedék czimén 29.632 frt, dohány jövedék czimén 98.676 frt 92 kr.

Május hónapban ideiglenes házadó mentesség 2 esetben, fizetési halasztás 2 esetben adatott.

A személyzeti ügyeket illetőleg megemlíti a jelentés, hogy Szondi Vilmos kir. adóosztály adóhivatali segédjé, Dobi István napidíjas szolgája a helybeli kir. fővármehatalhoz szolgáivá kinevezetett.

Des Echerolles-Kruspér Sándor temetése.

Nagy gyászompával, az egész megye őszinte részvétele mellett ment végbe a Des Echerolles-Kruspér Sándor temetése a rét-szent-miklósi uradalomban.

Hivatalosan képviseltették magukat Biharvármegye, a nagyváradai polgári lövész-egylet, a nagyváradai önkéntes tüzoltó egylet; azonkívül jelen voltak: Szunyogh Péter alispán, Sal Ferencz kir. tanácsos, dr. Buljovszky József polgármester, Szabó József, Szunyogh Lóránd, Lopussny Gyula Szent József intézeti alkormányzó és Heilinger József intézeti praefektus, Stern Márton, Huzella Gyula, Mezey Mihály, Faliczky Viktor, Miskolczi Barna, dr. Hoványi Géza, ifj. Rimler Károly, Kunz Gusztáv, Jankó József, Papp János, Plathy Miklós, Aulich ezredes, Szokol József, Molnár Lajos, Balázsházi Iván, Glatz Antal, Miskolczi Ferencz, Géczy Lajos és még igen sokan Nagyváradról.

Megjelent a báró Gerliczy-család, a Szegedi-család, azonkívül az uradalom összes alkalmazottai és a környék népe.

A holttest a rét-szent-miklósi kastély egyik gyászba vont termében volt felállítva a díszes, menyeges ravatalon, elborítva a szebbnél szebb koszorúkkal.

A gyászszertartást dr. Karsch Lolion de-recskei plébános végezte Kledorfer Lambert kapuczius atya, Végh Vincze báróné plébános segédkezése mellett.

A beszterlés után megindult az impozáns gyászmenet a kastélytól negyedóránnyira fekvő dombhoz, a virágzó ákác sorok között, a hol már örök álmát aluszsza az elhunyt derék főúr.

Nagyváradon a Szent László templomban pedig szombatn reggel 9 órakor lesz a requiem.

A koporsón a következő feliratu szalagos koszorúk voltak:

Apja a fiának — a viszontlátásig. — Édes jó Sándor bácsinak — Emi, Béla, Károly. — Szeretett Sándor bácsinak — Félix, Margit, Elsi, István. — Kedves keresztapának — Médi. — Bánatos szíve! — Gyöngyösi. — Szeretett Sándorunknak — Königsvarter Herman és Meléni. — Szeretett nagybátyáinknak — Gina, Elsa. — Szeretetteljes kegyelettel — Irma, Gyuri. — Szeretetteljes — Markovits Antal és családja. — Utolsó üdvözlétül — Sal Ferencz és neje. — Szeretett Sándorunknak — Gerliczi mama. — Őszinte részvétellel — Elek Gusztávné. — Tisztelettel — gróf Pongrácz-család. — Igaz részvétellel — Bölönyi József és neje. — Bánatos szíve! — Márkus László és neje. — Isten veled kedves Sándorom — Tonka és Vilma. — Utolsó üdvözlétül — Luzsenszky Lenke és Etelka. — Őszinte barátai — Miskolczi Barna és neje. — A nagyváradai lövész-egylet —

Szeretett főlövész-mesterének. — Általános részvétele jeléül — Nagy-Rábé község közönsége. — Baráti kegyelettel — Szegedi Béla. — A nagyváradai önkéntes tüzoltó egylet — kegyelete jeléül. — Des Echerolles Sándornak — Beóthy László és neje. — Szeretett bátyjának — István. — Szeretett legregibb barátjának — Szalay Péter, neje és fia. — Őszinte részvétellel — Olasz Elemér és neje. — Irma és Károly. — Utolsó üdvözlétül — Gyurkovits Corré és Sarolta. — Ajtay Kálmán és családja — Őszinte részvétellel. — Baróthy János — igaz részvétellel. — Felejthetetlen jó uroknak — Uradalmi tisztikar. — Szeretettel jeléül — hű szolgálói. — Szeretett jó urunknak — Gittinger Kálmán. — Igaz részvétellel — Klein László és neje. — Szeretettel a mi jó urunknak — Czener Lőrincz kondás számadó és családja. — A mi jó urunknak — Gyarmaty gazda és családja. — A hű cselédség — Szeretett jó urunknak. — Szeretettel és tisztelettel jeléül — Sztipanovszky Kristóf kertész. Ezenkívül még 20—25 koszoru volt szalag és felirat nélkül.

Az impozáns temetést Saápon, Rét-Szent-Miklóson, Weiszlovits Adolf és fia első nagyváradai temetkezési intézete végezte a már megszokott figyelemmel.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch park nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért, Más időben 50 kr.

Június 7. A vármegyei szedését ellenőrző bizottság ülése a városházán d. u. 3 órakor.

Június 7. Jogászok táncmulatsága.

Június 8. Reáliskola júniálisa a Püspök-fürdőben.

Június 8. Városi közgyűlés.

Június 10. A városi épületek eladása tárgyában kiküldött bizottság ülése a városházán d. u. 3 órakor.

Június 10. Gymnazisták júniálisa a Felix-fürdőben.

Június 11. Kerekpár virágkorzó a Sporttérén, délután.

Június 14. A kath. kör mulatsága a Püspök-fürdőben.

* **A Bazar-szoros kiszélesítése.** A Bazar-szoros kibővítésének kérdése ismét egy lépéssel előbb van. A Weiszlovits és Mayr házak becsértékét tudvalevőleg a városnak letétbe kell helyezni, hogy birtokba vehesse az épületeket. A két épület becsértéke 208.251 forint. A városi tanács megbízásából Dus László főügyész és Hegedűs Géza főpénztárnok tegnap délelőtt helyezték letétbe az összeget. Az összeg fedezetül 207 ezer frt értékű regale kötvényt és 1251 frtról szóló takarékpénztári könyvet helyeztek letétbe.

* **Eljegyzés.** Murgay Sándor, gróf Wenheim Géza uradalmának intéző-főtisztje f. hó 1-én tartotta eljegyzését Blaszkó Gyula, a Gerliczy uradalom számtartójának szép és kedves leányával: Mariskával.

* **A Kommendans-rét mellett.** A sertésvásár ideiglenes elhelyezésével megakad a közgyűlés; minden párt közbeveti magát amennyire a közjük csoportosuló városatyák száma szerint reméli a győzelmet. A polgárok egy csoportjának nevében vasárnap járt küldöttség a polgármesternél. Kéri, hogy a Körözs mellé helyezték el ideiglenesen is a sertésvásárt. De a Kommendans rét mellett küzdők sem akarták feladni a harcot. Rendes Vilmos törvényhatósági bizottsági tag indítványt adott be, hogy a sertésvásárt a Kommendans rétre helyeztessék ideiglenesen is.

* **Elvi határozat a képzőművészeti aranyéremről.** Abban a rendeletben, melylyel Wlascics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter a tavaszi kiállítás zsűriének döntését az állami nagy aranyéremről jóváhagyta, elvi jelentőségű határozattal kimondotta, hogy az állami nagy aranyérmek egy és ugyanazon művésznak egyszerűen többször ki nem adhatók. Ehhez hozzáfűzte még azt is, hogy a kis aranyérmek kitüntetésében is csak egyszer lehet részesülni, de a

kis aranyérmekkel kitüntetett művészek a következő években a nagy aranyéremmel való kitüntetésre is pályázhatnak. Végül a Képzőművészeti Társulat figyelmébe ajánlja még a miniszter, hogy az állami aranyérmekkel kitüntetett művészek a társulat kiállításain mindenkoron zsűrimentességben részesüljenek. A pályabírósnak azt a javaslatát, hogy amennyiben az állami nagy aranyéremmel kitüntetett művész a következő években azt a kitüntetést újból megérdemelné, a pályabírósnak öt dicsérő fölemlítésben részesíthesse, a mi egyértelmű volna az érem másodszor való odaítélésével, a miniszter nem hagyta jóvá, mert az állami aranyérmekkel való kitüntetés, mint az állam részéről adható legmagasabb kitüntetés, meg nem ismételtető és egyenértékben semmiféle kitüntetéssel nem helyettesíthető.

* **Pardon győzelme.** A Königsvarter istálló a vasárnapi bécsi versenyen aratta legnagyobb diadalát. Ismét az istálló gyöngye, a budapesti király-díj nyertese a »Pardon« győzött és elnyerte a monarchia legnagyobb díját, a Derby-díjat. A kékszellagért a következő lovakat nyertelték:

Adoma	lov.	Chaloner
Hortobágy	»	Park
Per Butters	»	Smith
Bonvivant	»	Rumbold
Pardon	»	Adams
Szabász	»	Cleminson
Iro	»	Sharpe
Timár	»	Hesp
Galifard	»	Hyams
Rio tinto	»	Barker

Mind hirneves 3 éves ellenfelek. Az érdeklődés természetesen roppant nagy volt a főfutam iránt. Az indulásnál a vezetést »Iro« vette át, mely után Pardon és Bonvivant nyargaltak. Az első fordulónál Pardon ugrik előre és 2 lóhosszal megelőzte a többi. Az utolsó pillanatban »Galiford« nyomult előre s már-már veszte látszott Pardonra nézve a kékszellag, mikor a scványa Adams ostonnal végig paskolta s elsőnek hozta be. A győzelemre az ott levő magyarok nagy éljen riadalba törtek ki, mert amióta a Derbyt megalapították csaknem mindig magyar ló volt az első. Mikor az osztrák »Mágus« győzött, akkor történt az a páratlan eset, hogy 7 versenyló elbukott s Fesztetich Tazsilo gróf lova a pályán lehetett ki párját.

* **A kötegyán-hollódi vasut megnyitása.** Az ujonnan épült Kötegyán-hollódi helyi érdekű vasut ünnepélyes megnyitása június 7-én holnap lesz a következő sorrenddel: A vonalbeutazása Vészlő állomás felvételi épületétől reggel 10 órakor kezdődik s a vonal egyrészének beutazása után a vonat este Tenkén marad. Másnap a hátralevő vonalrész megszemlélése befejeztetik. — Azután utazás Hollódon át külön vonattal Nagyváradra. Nagyváradon a »Rózsabokor« vendéglőben este 7 órakor ebéd utazási tojletében.

* **Régész-egylet** püspök-fürdői júniálisáról hozott névsorban, Csapó Sándorné Nadányi Erzsébet urnő neve is fel volt említve. Nevezett hölgy csak napokkal előbb temetvén el szerető édesanyját, a Püspök-fürdő gyógyvizét, mint állandó vendég használja s egyáltalán nem gondol arra, hogy mély gyásza közt bármily jótékony célra rendezett mulatság résztvevői során neve is említették.

* **Gyorsvonat-kisiklás.** Vasárnap délelőtt a reggel Budapestről déli vaspályán járó gyorsvonat polgári állomáson eddig ismeretlen okokból kisiklott. A zökkenés oly óriási volt, hogy valamennyi utast leverte a lábáról, a sérülések azonban csak kisebb természetűek, a mit a személyzet és az utasok szenvedtek. A mozdonyvezető ugyanis nem vesztette el lélekjelenlétét és már a kisiklás pillanatában fékezett. A mozdony, a kalauzkoesi és három személykocsi kiugrott a vágányból és erősen megrongálódott. Megfeszített munka után a pályát éjfélkor szabaddá tették.

* **Tüzek a megyében.** A melegebb idők beálltával állandó veszedelemben forog a faluk szegény népének zsupszalmával vagy náddal fedett hajléka és háza tája. A tűzbiztonsági intézkedések is primitívek sok községben, nem csoda tehát, ha ebben a nyári évszakban ugy-

szólván külön rovatot nyitnak a lapok a veres kakas számára. Most egyszerre két tüzesetről is veszünk hírt a megyéből. Az egyik Székelyhídon történt, hol egy nagy gyári vállalat, az odavaló olajgyár lett a pusztító elem martaléka. Tudósítónk jelentése szerint a tűz, melynek oka még nincs kiderítve, délután, tehát olyan időpontban történt, midőn a munkásnép a mezőn dolgozott, mindazonáltal az ifj. *Penkert* Mihály parancsnok vezetése alatt kivonult tűzörségnek sikerült önfeláldozó munkával a tüzet lokalizálni. Ugyanezen időben a közellevő *Nagy-Kerekiből* is áthallatszott a félrevert harangok rémes zaja, ahol több lakóházat és melléképületet hamvasztott el a tűz. Jó lesz az illetékes köröknek mindenütt, hol a tűzbiztonság nem valami lépésben áll, megjegyezni a jellegét: »Szárason a puszkaport, vizesen a tömlőket«!

* **Halalos végű horgászás.** Buthy János, egy fiatal asztalos-segéd, tegnap délután Mogyer határában nagy buzgón halászott horoggal. Jó ideje túlt már ott a Duna partján, a mikor egyszerre csak a horgászó készülékét beleejtette a vízbe. Buthy ugyan abban a pillanatban utánna kápot s eközben elveszítvén az egyensúlyt, belezuhant a folyamba, ki akart vergődni, de egy forgaték elkapta a szerencsétlen embert, a ki aztán már hiába küzdött a vízben. Elmerült és többet nem is került a felszínre, úgy, hogy azok az emberek, a kik a távolból szemtanúi voltak az esetnek, már nem segíthettek rajta, mikor mentésére siettek, Buthy belefut a vízbe és eddigelé a holtteste se került még elő.

* **A debreczeni tornaverseny.** A debreczeni középiskolák torna ünnepélye tegnap délután folyt le a nagyerdőn. Festői látványt nyújtott a 700 egészséges ifju a különböző színű tornász ingben és hosszú övben. A versenyzők kettős rendekben felvonultak és oszlopokban állottak meg, majd mindannyian a Hymnust énekelték el. A tanítványok szabad gyakorlatai után a szertornászok, majd a versenyek következtek. A versenyeredmény kihirdetése után a szózatot énekelték, majd a versenyzők szép rendben elvonultak s az ünnepség ezzel véget ért.

* **Egy francia földbirtokos tragédiája.** Az elmúlt éjjel öngyilkosságot követett el Budapesten egy francia földbirtokos, egy dús-gazdag fiatal ember, a ki idegbajban szenvedett s ép ezért orvosi tanácsra sokat utazgatott. A földbirtokos *Dufour* Serles Eduárd 39 éves. Ki néhány nap előtt *Lyonból* érkezett Budapestre az anyja, meg az unokahuga *Clemné* Elza társaságában. A Hungária-fogadóban szálltak meg és a negyedik emeleten a 410. számú szobát bérelték ki. Minthogy *Dufournak* gyakran voltak olyan idegrohamai, hogy dühöngeni kezdett, a mikor is aztán félni kellett, hogy valami kárt tesz magában, anyja és unokahuga állandóan a legéberebb felügyelet alatt tartották a földbirtokost, aki régebben valami nagy betegségben szenvedett, a mely aztán az agyra hatott. A nagy őrizet néhány nap óta szinte fölöslegesnek látszott, mert *Defouren* az utazás igen jó hatással volt, úgy hogy nyugodtan viselkedett, kitűnő étvágygyal evett és elég derült kedélyhangulatban volt. De az elmúlt éjjel 2—3 óra között, mikor anyja és huga mélyen aludtak. *Dufour* hirtelen kinyitotta a hotel-szobának az utcára nyíló ablakát és úgy a hogy volt, hálórúhában, kiugrott. A szerencsétlen ember, lezuhanván a kövezetre, rettenetesen összetörte magát, úgy, hogy azonnal meghalt. Koponyája szétrepedt, a nyakcsigolyája is eltört. *Dufour* rokonai nem vették észre a szörnyű dolgot és mélyen aludtak, mikor a hotelbeli emberek föllármázták őket, hírül hozván a szerencsétlenséget, mely az öngyilkos *Dufour* anyját elképzeltető módon annyira megrendítette, hogy a szegény öreg asszony elájult. A holttestet elszállították a törvényszéki orvostani intézetbe.

A megmérgezett grófi gyermekek.

Széles körökben, de különösen a mágnásvilágban érthető nagy szenzációt keltett az a letartóztatás, mely a minap Esztergomban történt.

Bérczy Béla budapesti rendőr-kapitány tudvalevőleg letartóztatott egy Heincz Laura nevű, jómódu családból való leányt, a ki mint bonne volt alkalmazva Hadik-Barkóczy János gróf családjánál, még pedig abban az időben, mikor a gróf két gyermeke a zemplémmegyei Gáláron gyanus tünetek közt meghalt, a ki ellen az a gyanu merült fel, hogy a két grófi gyermeket ő mérgezte meg, felbéreltetvén valaki által, a ki az alávaló tettet nagy pénzzel fizette meg neki.

Mikor a két grófi gyermek olyan tragikus véget ért, a szerencsétlen apa nyomban kifejezte azt a gyanuját, hogy a dolog nem véletlen szerencsétlenségnek a műve, hanem hogy a gyermekeit szántsándékkal mérgezték meg.

Titokban megindult tehát ez ügyben a a vizsgálat, melyet a beregszászi kir. törvényszék vezetett, olyan csöndben, olyan teljes elkerülésével minden feltűnésnek, hogy a világ mit sem tudott róla. Erre a titkolózásra szükség is volt, mert mint az eredmény bizonyítja, csakis ily módon lehetett ezélt érní a misztikus ügyben.

Október óta folyt a vizsgálat, de jó ideig úgy látszott, hogy nem lehet földeríteni a sötét titkát annak, hogy a grófi gyermekek miként haltak meg. Hadik-Barkóczy János gróf ekkor vagy két hónappal ezelőtt fölkereste Budapesten *Rudnay* Béla főkapitányt és az ő segítségét kérte ki az ügyben, megjegyezvén, hogy előzőleg beszélt a beregszászi vizsgálóbíróval, a ki nemesak, hogy kifogást nem emel az ellen, ha a budapesti államrendőrségnek valamelyik ügyes embere segítségére lesz a nyomozásban, de sőt örömmel és köszönettel veszi a közreműködést.

Rudnay főkapitány eleget tett a gróf kérésének és *Bérczy* Béla rendőrkapitányt bizta meg az ügy földerítésével.

Bérczy két hónap óta nagy buzgósággal nyomozta a dolgot és miután kihallgatta Hadik Barkóczy János grófot a szomorú eseményre vonatkozólag, elutazott Beregszászba, hogy a vizsgálat addigi anyagával tisztába jöjjön.

Bérczy szigorú ingognitót érzött meg, úgy hogy vizsgálóbírón kívül senki se tudta Beregszászon, hogy kicsoda, micsoda, mi járatban van. Budapesti kereskedőnek tartotta mindenki.

Tájékozódást szerzett Bérczy mindjárt akkor arra nézve, hogy a gyermekek halála kinek állhatott az érdekében? Hogy haszonlesés, vagy bosszuvágy volt-e a sötét dolog rugója? Az utóbbi a valószínű, ámde e tekintetben természetesen még a legnagyobb titoktartást kell megővni a hatóság embereinek mindaddig, a mig az affaire tisztázva nincs. Egyelőre csak igen súlyos gyanu okok merültek föl valaki ellen, a kiről mindez ideig még nem volt szó, de a ki ellen nap-nap után egyre több bizonyíték halmozódik föl, úgy, hogy már a legközelebbi jövőben igen szenzációs fordulat várható ebben a dologban.

Tájékozódást szerzett Bérczy kapitány arra nézve is, hogy kik voltak a grófi gyermekek mellett, kikkel szoktak volt érintkezni. S aztán kutatni kezdte a multját mindazoknak, a kik a grófi gyermekek mellett alkalmazva voltak s mindjárt akkor meglepő dolog tudódott ki, kiderült ugyanis, hogy Heincz Laura, a bonne, a ki a tragikus eset estéjén ott volt a gróféknál szolgálatban, évekkal ezelőtt gyermekgyilkosság miatt volt büntetve. Ez a fölfedezés szörnyen konsternáta Hadik-Barkóczy János grófot, a ki a legbecsületesebb, legmegbízhatóbb perszonának tartotta a bonnet s a kinek halvány sejtelve se volt róla, hogy a leány rovvott multu.

Ez a Heincz Laura kevéssel a két gyermek

halála után kilépett a grófi család szolgálatából és elment haza, a szülőihez Esztergomba.

Bérczy pedig a leány multjának fölfedezése után Esztergomban kezdett kutatni és a legnagyobb titokban állandó felügyelet alá helyezte a bonnet. Sikerült kinyomozni, hogy a leánynak nagyobb összeg pénze van, a melyet nyilván a gyilkosság elkövetéseért kapott.

Mult pénteken Bérczy két detektívvel együtt elment megint Esztergomba és mint tudvalevő, husz órai vallatás után, a felmerült súlyos gyanuok alapján letartóztatta Heincz Laurát, a kit a komáromi kir. ügyészség börtönéből e napokban Beregszászra visznek.

IRODALOM.

— **Katholikus Szemle** folyóirat május június havi füzetét vettük a következő jeles tartalommal: *Keczer* Géza dr. A Fórum Romanum történeti és művészeti szempontból ez. értekezését közli első helyen. *Malinák* Mihály az északnyugati Magyarországon lefolyt török harcokról szól érdekes, vonzó irálylyal folytatólag. *Bartha* József dr. irodalomtörténetünk egy fontos kérdéséről, a Toldi mondáról értekezik, *Velhész* József dr. Nietzsche és a kereszténység közti ellentétet fejtegeti, *Körössy* Endre munkáskérdés és szocializmus czímen a Nagy Alföld égető sebééről szól. A kötet többi részét *Krajnyák* Endre: Szláv szemle, *Szücs* József és *Bán* Aladár költeményei, »A rejtett bűn« Angol regény *Vass* Bertalan dr. fordítása. Továbbá könyvismertetések, bírálatok s a rendes időszaki szemle töltik ki.

Szalay-Baróti: Magyar nemzet története. A millenáris év nevezetes irodalmi alkotásai között kiváló hely illeti meg *Szalay* József Magyar nemzet történetét. E munka eredetijét a Tudományos Akadémia 1884-ben a Szilágyi-féle nagy jutalommal tüntette ki, új, átdolgozott kiadását pedig jeles történetírónk, *Baróti* Lajos dr. a Szt. István-társ. Tudományos és Irodalmi Osztályának tagja, gondozta. Kötőnő átdolgozásban különös tekintettel volt arra, hogy ama nagy tények, melyek Egyházunk történetét arany betűkkel jegyezték föl a magyar nemzet történet-könyvének lapjaira, kellőképpen méltatva legyenek. A *Szt. István* társulat a kiadóval kötött egyezség értelmében tagjainak kedvezményes áron és pedig az egész diszkötésű művet 30 frt helyett 25 forintért, a félbörkötéses kiadást pedig 32 frt helyett 27 frtért árusítja.

Igazságszolgáltatás.

A bibliás ember szabadlában. *Kiss* Imre sarkadi földművelő neve a mult év végén sokat szerepelt a helybeli lapokban.

Kiss Imre ugyanis egy röpiratot irt, a melyet azután faluról-falura járva terjeszteni igyekezett, azonban az ügy szesz is tudomást vett róla s a röpiratot elkoboztatta, *Kiss* Imrét pedig az esküdszék elé állították.

Az esküdszék előtt *Kiss* Imre a bibliájával jelent meg s olyan zavartan beszélt, hogy az esküdszék noha kimondotta, hogy a röpiratban osztály és felekezet elleni izgatás van, a vádlottat *nem vétkesnek* mondotta ki, mire a törvényszék felmentette.

Kiss Imre akkor haza ment a falujába, azonban az izgatással nem hagyott fel, mire elrendelték elmebeli állapotának a megvizsgálását. A szerencsétlen ember nyugodtan ment az élő-halottak országába, — nem tudta hová ment — de mikor megtudta, akkor sem méltatlankodott, hanem nyugodtan türte sorsát. Csak az fájt neki, hogy nem adták oda neki a nagy bibliáját.

Az ügy azután a törvényszék elé került, hogy a gondnokság alá helyezés kérdésében döntsének. Gondnokul *Szokoló* Tamás ügyvéd volt kinevezve *Kiss* részére.

A tárgyalás tegnapra volt kitzűve, melyre megjelent *Kiss*nek a felesége és a leánya, akik

igazolták azt, hogy a Kiss Imre elméje teljesen ép, amit különben az orvosok is igazoltak.

Szokolay Tamás ügyvéd kirendelt gondnok ennél fogva nem kérte a gondnokság alá helyezést s így a törvényszék nem rendelte el azt, hanem elrendelte a Kiss Imre azonnali szabadlábra való helyezését.

Kiss Imre mikor megtudta a törvényszék határozatát, így szólott:

Én megbocsájtok nekik, csak a jó Isten bocsássa meg azt a nagy vétket, amit ellenem elkövettek, hogy három hónapig elzárva tartottak. Majd én is imádkozni fogok bűnök bocsánatáért.

A vásár vége. A múlt év decemberel-sején történt, hogy **Erdei Péter** és **Zakota Péter** érkenézi gazdák együtt ballagtak hazafele a székelyhídi vásárról.

A két ember jó hangulatban volt, ami a vásárok után rendes dolog is, nem volt közöttük még csak szóváltás sem egészen addig, amíg haza nem értek s össze nem találkoztak egy harmadik emberrel, **Szücs Gáborral**, aki csatlakozott hozzájuk.

A békesség ezen időtől kezdve megbomlott s **Erdei** és **Zakota** heves vitaközébe bocsájtottak, sőt később a tetlegességig jutottak, azonban ekkor mindketten csak kisebb sérüléseket szenvedtek.

A pálinka azonban nem hagyta egyik embert sem nyugodni, mert később elváltak ugyan, de megint csak össze jöttek s ekkor **Erdei Péter** és **Szücs Gábor** baltával megtámadták **Zakotát** s úgy ütötték föbe, hogy az menten meghalt.

Ezért a tettükért tegnap kerültek a vádlottak padjára **Erdei** és **Szücs**, az első **Dézi Géza** dr. az utóbbit pedig **Hegyesi Márton** ügyvéd védte.

A vádlottak a törvényszék előtt beismerő vallomást tettek s úgy az ő, mint a tanúk vallomása alapján a törvényszék a perbeszédék meghallgatása után a vádlottakat bűnösöknek mondotta ki s **Erdei Pétert hat évi**, **Szücs Gábort pedig négy évi** fegyházra ítélte.

Az ítélet ellen úgy az elítéltek, mint védők és a kir. ügyész is felebbezést jelentett be.

A nagyvárad kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: **Nagy Ferencz.**

1662 Kiss Péter rágalmazás. Megváltoztatva.

1696 Scheffer István becsületsértés. Visszautasítva.

1729 Kupfer Irimienné s. t. lopás. Helyben hagyva.

1738 Szabó Ferencz hatóság elleni erőszak. Helyben hagyva.

1681 Korhás Tógyer testisért. Részben megváltoztatva.

1702 Blidár Ilie st. sikkasztás. Részben megváltoztatva.

1704 Lazurán Juon és neje rágalmazás. Helyben hagyva.

1704 Köteles Sándor lopás. Helyben hagyva.

1705 Togyeris Géza » Feloldva.

1708 Jank Simon » Helyben hagyva.

1709 Kis László st. testisértés. Részben megváltoztatva.

1866 Blau Józsefné anyakönyvi kh. R. megsemmisítve; részben helyben hagyva.

S P O R T.

Kerékpár-korzó. Az 1899. június 11-én a nagyvárad kerékpár-egylet által rendezendő virág-korzó és verseny **részletes sorrendje.** 1. Június 10-én este lámpion-menet gépeken, harsány kürttel a város főbb utcáin. 2. Június 11-én vendégek fogadtatása az indóház-nál. 3. Délután fél két órakor gyülekezés a Szent László-téren; 2 órakor kivonulás a versenypályára; 3 órakor a verseny kezdete. Bejáratok: a) A város felől jövet az I. számú kapunál a 15 kros állóhelyekre. b) A város felől jövet a II. számú kapunál bejárat az I. frtos Tribün, 50 kros ülő, 30 kros állóhelyekre. c) A város felől jövet a III. számú kapunál bejárat az egyleti- és vendég-kerékpárosoknak.

A virág-korzón résztvevő összes kerékpárosok fél 3 óráig a lövölde lőpályán gyülekeznek arcezzal a lőház felé, következő sorrendben állanak fel:

A lőpálya jobboldalán. 1. Magyarország czimerhordója. 2. A két harsány-kürtös. 3. A vendég-egyletek a jelentkezés sorrendjében élükön vezetőjükkel, kettős sorrendben.

A lőpálya baloldalán. 1. Nagyvárad város czimerhordója. 2. Elnök. 3. Az egylet férfi-tagjai, fele része díszített gépeken. 4. 2, 3 és négy üléses gépek. 5. Az egyleti díszintó az egylet jevivényével. 6. 2 apród. 7. A vendégek- és egyletünk női tagjai díszített gépeken. 8. Az egylet férfi tagjai másik fele. A menet a lőház előtti térről kihaladva, jobbra kerül, lassu menetben halad, a pályán körül a sportépülethez érve, a menet a hidon balra lekerül az alsó köröndre és balra tartva, a kijelölt uton halad. Onnan ismét feljön a felső pályára és ezen utat még kétszer megteszi. Menet közben a bírói pályától a menet gyorsítása vagy lassítása kürttel lesz jelezve. Egy hosszú lassan, három rövid gyorsabban. A korzó végével az egész menet a tribün előtti helyen állást foglal, hol az összes csoportok lefényképezéssel megörökíttetnek. Ezt követi a verseny a megállapított sorrendben. A versenyben résztvevő vendégek részére a pálya déli részében két elzárható öltöző, a tagok részére egy elzárható öltöző áll rendelkezésre. A sportépület ily czimon igénybe nem vehető. Azon egyleti tagok részére, kik a virág-korzó alkalmához, ugyszintén a Borszem Jankó tréfás felvonulásához átöltözködnek: a lövölde-épületben levő nagy szoba lesz berendezve. A társjegyletek tisztelettel felkéretnek, hogy résztvevő tagjaik ideérkezésének idejét az elnökséggel tudatni sziveskedjenek, hogy így a fogadtatás iránti kellő intézkedés megtéessék.

A versenybizottság tagjai: Dr. Beöthy László Biharmegye és Nagyvárad város főispánja, elnök. Dr. Bulyovszky József polgármester, Dr. Hoványi Géza, Mezey Mihály, id. Rimanóczy Kálmán, Laszgelner Kálmán (Debreczen), Tedeschi Viktor (Arad) bizottsági tagok.

Verseny-ítéző: Mezey Mihály. Czélbíró: Dr. Berkovits Miklós egyleti alelnök. Verseny-titkár: Fleischhackker Hugó. Időmérő: Weingertner Andor és Pallay Lajos. Pályabírók: Aczél Zsigmond, Bognár Sándor, Beck Nándor, Friedländer Hermann. Held S. József, Janki Antal, Kelen Béla, Lévy Márton, Sonnenfeld Adolf, Markovits Sándor és Lukács Lajos. Körszámlálók: Kalenda János, Hollósy Jenő. Szárendező: Aufricht Alajos, Berger Dezső. Indítók: Ifj. Rimanóczy Kálmán, Fényes Manó, Czillér Imre. Orvos: Dr. Kassay Kálmán, Dr. Baróthy Ákos. Pénztárnok: Knauer Károly.

Verseny-sorrend.

1. Hírnökök felvonulása harsánykürttel.
2. Vendégegyletek virág-corzója: Egyletenkénti felvonulás a jelentkezés sorrendjében. Díjazás: I. Csoportok részére, 1-sőnek tiszteletdíj, 2-iknak díszített nagy ezüst érem, 3-iknak díszített kis ezüst-érem. II. Egyesek részére 1-sőnek nagy, 2—3-iknak díszített kis ezüst-érem.
3. Nagyvárad »K. E.« tagok virág-corzója: díszített gépeken 1-sőnek tiszteletdíj és nagy ezüst, 2-iknak nagy ezüst, 3., 4. és 5-iknek kis ezüst díszített érmek.
4. Megnyitó-verseny: 2000 méter, 5 kör. Elsőnek és másodiknak kis ezüst, harmadiknak bronz-érem.
5. Vendégek versenye: 3000 méter $7\frac{1}{2}$ kör, a nagyvárad kerékpár-egylet tagjainak kivételével. — Elsőnek nagy ezüst, másodiknak kis ezüst, harmadiknak bronz-érem.
6. Egyleti verseny: 2000 méter, 5 kör. Nyitva a nagyvárad kerékpár-egylet tagjainak, kik versenypályán ezen verseny kezdetéig díjat még nem nyertek. Elsőnek kis ezüst, második és harmadiknak bronz-érem.
7. Fő-verseny: 10.000 méter, 25 kör. Elsőnek arany érem (30 korona értékben), másodiknak nagy ezüst, harmadiknak kis ezüst, negyediknek bronz-érem. Vezetési díj nagy ezüst-érem.
8. Vigaszverseny: 1000 méter, $2\frac{1}{2}$ kör. Nyitva oly kerékpárosoknak, kik az előző futamok egyikében részt vettek, de első díjat nem nyertek. Elsőnek kis ezüst, második és harmadiknak bronz-érem. Nevezés a Startnál.

9. Tréfás felvonulás. Borszem Jankó alakjai. 10. Mukerékpározás: Elsőnek, másodiknak kis ezüst, harmadiknak bronz-érem.

Az összes versenyeknél a M. K. Sz. verseny-szabályai irányadók. A verseny 4., 6., 7. és 8. számainál nevezéskor 2 korona tét fizetendő. Nevezési zárlat 1899. évi június 10. este 8 órakor. Nevezések a téttel Mezey Mihály versenyintézőhöz (Kossuth Lajos-utca 3.) adandók be. Belépő-díjak: Páholy 5 frt, Tribün 1 frt, számozatlan ülőhely 50 kr., állóhely 30 és 15 kr. Vendégegyletekhez tartozó és egyletijelvényvel ellátott kerékpárosok belépő-díjat nem fizetnek s a pályatesten belül foglalhatnak helyet; a nagyvárad kerékpár-egylet tagjai részére szóló tagigazolványok folyó évi június hó 10-ik napjáig a sport-téri titkári irodában megszerezhetők. Kuttyákat a versenypályára hozni szigorúan tiltva van. Nagyvárad kerékpár-egylet választmánya nevében:

Kunz Gusztáv,
elnök.

Vívó-akadémia Kolozsvárott. A kolozsvári magyar királyi Ferencz-József tudomány egyetemi kör fennállásának huszonötödik évfordulója alkalmára **Girolini** Federico velencei vívómester és tanítványai 1899. június hó negyediken a kolozsvári tornacsarnokban országos jellegű vívó-ünnepélyt rendezett báró **Wesselényi** Miklós főispán védnöksége alatt. A verseny-bírók elnöke dr. Szabó Dénes ny. rendes egyetemi tanár volt. Tagjai: dr. Fabinyi Rudolf, Matskásy Pál, Palkovits József altábornagy, Péter Benjamin ezredes, Sárpy György százados, Nemes főhadnagy. Verseny-ítéző (Maitre d'assant) **Girolini** Federico volt. A vívó-akadémia és versenyek lefolyása a következő volt: A kardiskolában Rajesányi Gyula ezüst érmét nyert, **Girolini** tanítványai pedig a bemutatott olasz magas kardvívó iskoláért elismerést arattak. **Girolini** és **Vermes** Lajos egyetemi vívómester hadvívó versenye, mely legalább 30 összecsapásból állott és mindvégig nagy érdeklődésben tartotta a műértő közönséget, zajos tapsokat arattak. Mindkét vívómester nemcsak szakértő tanítónak, hanem erős versenyvivőknak is bizonyult. A szicíliai 2 vívtörős asautban a két **Girolini** Federico és fia **Virgilio** remekeltek. A kardvívó versenyben **Nesztor** Kamil aranyérmét, **Bagaméri** József ezüst érmét és **Gabányi** Imre kis ezüst érmét nyertek, **Bagaméri** József elsőrangú vívónak bizonyult és erős meggyőződésünk az, hogy a legközelebbi versenyből mint arany érem tulajdonos kerül ki, a versenyen kívül **Garó** Béla remekelt. Az ifjusági vívtör versenyben első lett **Girolini** Virgilio, II-ik **Issekutz** Béla, III-ik **Hochbaum** László. Lovag **Ulrich** Bertalan, **Vuchetich** Vuk és a **Pusztai** testvérek 1-ső rangú vívóknak bizonyultak.

TANUGY.

Érettségi a főgymnáziumban. A premontrai főgymnáziumban tegnap kezdődött meg az érettségi vizsgálat szóbeli része. A írásbeliek eredményét tegnap hirdették ki. Az írásbeliek rosszul ütöttek ki, amennyiben az írásbeliző 30 tanuló közül 6-nak a dolgozatát nem találták megfelelőnek s ezért egyet, aki már másodizben bukott, végleg, hármat pedig egy évre vetettek vissza, míg kettőt szigorított szóbelire bocsájtottak. A szóbeli holnap ér véget.

Népnevelés Egyesület ülése. A Bihar-megyei Népnevelési Egyesület választmánya ma (kedden) délután öt órakor hivatalos helyiségében (Nagypiacz-tér közs. polgári fiu iskola épület, földszint 10 ajtó) rendes havi választmányi ülést tart.

Katholikus Pedagogia jól szerkesztett tanügyi folyóirat legközelebbi száma a következő jeles tartalommal jelent meg: Katholikus népiskoláink és a kath. autonomia. Irta: **Notter** Antal dr. A művészeti oktatás a középiskolában. (Az erdélyi r. kath. Státus középiskolai tanárainak ez évi kongresszusán tartott előadás.) Irta: **Gáspár** István, főgymnáziumi tanár. Idegesség és nevelés. Irta: **Tomor** Ferencz, ny. főgymnáziumi tanár. A természetrajz tanításához a középiskolában. (Az erdélyi kath.

Státus középiskolai tanárainak ez évi kongresszusán tartott előadás.) Irta: *Tamás Albert*, főgimnáziumi tanár. Órakozők. Irta: *Hirling Antal dr.*, áldozár és nevelő. A régi iskolázás főbb jellemvonásai. Irta: *Nagy Benjamin dr.*, zircz. cziszt. r. főgimnáziumi tanár. Az erdélyi r. kath. Státus középiskolai tanárainak kongresszusa. Irodalom. Vegyesek. Beküldött művek.

MULATSÁG.

A Réti Népkör júniálisa. A réti népkör folyó hó 4-én az az vasárnap saját kert-helyiségében nagy tekeverseny és tombola játékkal egybekötött táncmulatságot rendezett.

A tekeverseny d. u. 3 órakor vette kezdetét. A verseny első díját Huszák Ferencz nyerte el. Második, harmadik és negyedik díj 2—2 tárgy volt kitűzve. A második díjat Huszák Ferencz és Jankay Mihály, harmadikat Jankay Mihály és Mihók János, negyediket Kardos Kálmán és Kállay Albert, az ötödiket Klein József nyerték.

A tekeverseny befejeztével kezdetét vette a tombola játék és tánc, mely kivilágos virattig tartott. Jelenvoltak: Asszonyok: Gábor Jánosné, Plonder Sámuelné, Némedy Gáborné, Ötvös Bertalanné, Kóta Józsefné, Antal Elekné, Szabó Lászlóné, Csáky Pálné, Papp Lajosné, Buzási Józsefné, Kocsis Ferenczné, Baktay Gyuláné, Zagyva Imréné, Csepp Györgyné, Álmosdy Illésné, Zsizskov Rudolfné, Huszák Ferenczné, Karsay Lászlóné, Kosztin Jánosné, özv. Nagy Istvánné, Jankay Mihályné, Demjén Gergelyné stb. Leányok: Gábor Juliska, Plander Margitka, Mihók Juliska, Némedy Róza, Álmosdy Berta, Nagy Irén, Csáky Mariska, Papp Erzsike, Buzási Mariska, Zsizskov Etelka, Karsay Margit, Tarpai Juliska és Teréz, Demjén Erzsike, Bedő Mariska, Berde Erzsike, Lipcsey Róza, Szénási Berta, Szabó Mariska, Főris Etelka, stb.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Szerda: *Az élet álom.*

Csütörtök: *Mozgó fényképek.*

Péntek: *A baba.*

Szombat: *Paraszt becsület. Rózsatövis. A mosoly.*

d. u. *Tündér Ilona.*

Vasárnap: este *A cigány.*

Mozgó fényképek.

Blumenthal és *Kadelburg* Budapestre áttűtetett közös szerzeményén tegnap este csak félig telt ház mulatott s a kik ott voltak azok a nevetéstől kifáradva mentek haza, mert a két bécsi német egy sovány mesébe annyi helyzetkomikumot hordott össze, hogy két bohózat is kiteinék belőle. Sőt akár megnyújtható a végtelenig, mert csak Kaján Tóbiásnak kell a feleségével való találkozást kikerülni s az összes szereplőket megfenyegetni.

A kikapós férj Kapor Kálmán (*Janovics Jenő*) egy csudálatos kalandba keveredik Siófokon a balatoni fürdőben s a kifejlődött tableau-t a kinematografban, mozgó fényképekben megelévedve látja az egész főváros. Kapor felesége, anyósaa stb. szintén elmennek a kinematographot megnézni s a férjét felismerik Mikor Ladányitól (*Leővey L.*) a tulajdonostól a férj sok pénzen kieszközi a kép levételét, akkor következik a másik kép, melyen meg Menszky Boris Kapor barátja (*Iványi A.*) szerepel, ez is megváltja a képet és most Göncs Bálint (*Vendrei Ferencz*) következik az após. Ez ám kevés a veszedelemnek, hanem hozzá járul Kaján Tóbiás (*Szerdahelyi Ferencz*) erömművész, a ki meg férje a közös kalandban szereplő nőnek s keresi dühösen a csábítókat, ami ismét tömördek komikum forrása. Végre kiderül minden, hogy Kaján erömművész neje egykor a kinematografba való jelenetek előidézésére szerződött volt a vállalat által s most általános kibékülés és megbocsátás következik.

Az előadás egy kissé vontatottan menet, leginkább a miatt, hogy *Iványi A.* (Menszky Boris) minden pillanatban a sugóra szorult.

Miklósi Ilona igen ügyes társalgó szereplőnek bizonyult s e tekintetben ma remekelt s ha az a rossz szokás nem hódítana napról napra a szinkörben, hogy a tapsot lepiszegik, úgy nyílt színen tapsolják meg. Pontos szereptudása igen kitűnt a többi szereplők közt. *Janovics Jenő* (Kapor Kálmán) a kétségbeesett férjet, *Szerdahelyi Ferencz* pedig a dühös erömművészt sok bravurral és frenetikus hatás közt játszották; *Vendrei Ferencz* (Göncs Bálint) a tőle megszokott ügyességgel játszott. Váradiné és Leővey Leó jók voltak. (b. i.)

A vasárnapi előadások *Piroska és a farkas*. Délután nem a lorgnettes, guckeres színpártolók töltötték meg a színházat, hanem csupa ragyogó, vidáman nevetgélő gyermekfej kandikált ki páholyból, földszintről, mindenfelől. Ha baba-kiállításról volna szó, meg kellene jegyeznünk, hogy legbályosabb volt a baloldali felső fél páholyosor a bejárástól kezdve, mely tele volt apró mosolygó arcú babákkal, mint egy virággal telt kosár. Az egy-két jelenlévő felnőtt gyönyörködött e bájos képben, a sok kis apróság pedig nagyon mulattott *Piroska* történetén és egyáltalán nem hozta zavarba a fixirozás. A darab betéteül *Fehér József* a Kornevilli harangokból énekelte el a gyönyörű tengerészdalt igen szépen, határról különben itt — a közönséget véve tekintetbe — nem lehet szó. *Kolár Győző* a kis 10 éves ifju óriás hegedűjátéka volt a második betét. *Vieuxtemps* »Air variée« szerzeményét játszotta el sok gyakorolottsággal és különösen színezése volt feltűnő szép. Este *Rákosi Jenő* itt rég nem játszott *Magdolna* paraszt drámája került színpadra, a czímszerepet *L. Fái Szeréna* játszotta s itt léte alatt talán ez mondható legjobb alakításának, legjobbnak a sok jó között. A negyedik felvonásbeli jelenete, a delirium tremens valóban mesteri volt, mely után a tragikát nyolcezszor hívta ki a közönség a lámpák elé. A kis *Magdolna* szerepét *Turchányi Olga* játszotta a tőle megszokott sok kedvességgel.

Az élet álom — *Don Pedro Calderon de la Barca* klasszikus szíaműve — kerül holnap szerdán először színpadra. A darabot már a század elején adták a magyar színtársulatok *Déry István* fordításában. *West* (Schreyvogel) német átdolgozása után és a negyvenes évek elejéig állandóan műsoron maradt, a míg ugyancsak ez évtizedben nyoma vész Végre a *Kisfaludy társaság* megbízásából lefordítja *Győry Vilmos* eredetiből, de magyar színpadon még nem adták eredeti alakjában; csak a múlt télen vette föl a kolozsvári nemzeti színház műsorába a világhírű remekművet hozzá méltó magyar fordításban. A szinkörben nagy ambícióval készülnek a premiér számba menő előadásra, melynek két főszerepét *Fái Szeréna* és *E. Kovács Gyula* játsszák.

Tüntetés Loubet ellen.

Páris, június 5.

Loubet elnök és Dupuy miniszterelnök vasárnap délután Auteuilbe mentek a nagy akadályversenyre. Utközben a tömeg nagy tisztelettel üdvözölte őket. Auteuilben azonban megérkezésükkor Loubet éltetése mellett ilyen kiáltások is hangzottak: *Panama! Le Loubetval! Éljen a hadsereg! Sok embert letartóztattak. Egy embert, aki az elnöki tribün közelébe akart férközni, nyomban letartóztatták.*

A tüntetéseket a lique des patriotes rendezte. Több összeütközés is volt az elnöki tribün előtt, amelyet az elnök ordenánclisztjei és a republikánus gárda csak nagy bajjal tudott megvédeni. Az egyik tüntetőt, *Cristiani* grófot, aki az elnökhöz akart férközni, letartóztatták. Ujra tüntetésre került a dolog. Egyfelől Loubet mellett, másfelől Loubet ellen tüntettek. A rendőrség többször összetűzött a tüntetőkkel. Sokan megsebesültek és vagy száz embert letartóztattak, köztük *Dion*

grófot. Loubet visszatérésekor komolyabb eset nem fordult elő. A nyugalmat ismét helyreállították.

Loubet elnök Auteuilben a tüntetőkkel szemben teljesen megőrizte a nyugalmát. Mielőtt elment az elnöki páholyból, azt mondta, hogy a tüntetés nem vette el bátorságát, sőt némileg jó hatással volt reá.

Páris, június 5. (Havas.) Az auteuili összeütközések alkalmával *Grilieresnek*, a garde de paix tisztjének bevették a fejét. Loubet elnök azonnal tudatta vele, hogy a becsület-rend keresztjét adományozza neki. Alig hogy Loubet visszaérkezett az Elysée-palotába, sok politikus jelent meg nála, hogy rokonszenvét és az auteuili eseményeken való megbotránkozásának adjon kifejezést. Dupuy miniszterelnök este 9 órára tanácskozásra hívta össze a kabinet tagjait Bizonyosra veszik, hogy az auteuili tüntetéseket a rojalista ifjusági egyesületnek egy csoportja és néhány antiszemita rendezte. A tüntetők jelvénye szegfü volt. A nagyközönség ellentüntetést akart rendezni, de a rojalisták és antiszemiták megakadályozták s így csak messziről üdvözölhette az elnököt. Nagy megbotránkozást keltett *Christiani* grófna, a steeple-chase-egyesület tagjának eljárása. Dupuy ezt mondta a versenybizottság néhány tagjának:

— Ha legnagyobb ellenségemet hívom meg, azt is másképp fogadtam volna.

Az elsők között, a kik *Christiani* grófra vetették magukat és heves küzdelem után lefegyverezték, volt *Brugere* tábornok, *Crozier* és *Munir* bég török nagykövet. A letartóztatottakat egyelőre mind fogva tartják. A foglyok által elkövetett vétségek minemőségét egyelőre bajos meghatározni. Valamennyien azt mondják, hogy csak a hadsereget éltették és izgató kiáltást nem hallottak. A vizgálát folyamatban van.

Páris, június 5. A *Soir* jelentése szerint *Christiani* gróf a tegnapi auteuili tüntetéseknél botjával ráütött Loubet elnökre és betörte az elnök kalapját. *Christiani* erre környezete megrohanta és csunyául elverte. A rendőrség véresen és össze-visszatépett ruhában vitte el a versenytérrel. A letartóztatott tüntetők nagyobbára rojalisták.

A *La Presse* jelentése szerint Loubet kocsiját és a kíséretében lévő személyeket tojással dobálták meg.

Páris, június 5. Ujabb jelentések megerősítik azt a hirt, hogy *Christiani* botja érintette Loubet elnök kalapjának a tetejét.

Páris, június 5. A Havas-ügynökség jelenti: A Dupuy elnöklété alatt tegnap este tartott minisztertanács, a melyben az összes miniszterek és két államtitkár vett részt, a helyzetnek megfelelő rendszabályokat határozott el. A határozatokat, a melyeknek nagy fontosságot tulajdonítanak, mélységesen titkolják a miniszterek. A minisztertanács határozatait ma az Elysée-palotában tartandó minisztertanácsban fogják Loubet elnök elé terjeszteni. Hír szerint a kormány a legnagyobb energiával szándékozik eljárni, hogy a tegnapihoz hasonló tüntetések ismétlődését megakadályozza és a bírői hatóságnak teljes tiszteletet szerezzen. A rendőrprefektust utasították, hogy azon-

nal gondoskodják a kormány által teendő intézkedések végrehajtásáról. Hire jár, hogy a mai nap folyamán újabb letartóztatások várhatók. Politikai körökben azt hiszik, hogy a tegnapi események valószínűleg a kamarában is szóba kerülnek interpelláció alakjában és hogy a kormány ez alkalommal ki fogja hirdetni elhatározását és kijelenti, hogy milyen magatartást szándékozik követni. Igen heves vitára van kilátás és még csak kétségesnek sem tartják, hogy a kormány ölveti a bizalmi kérdést.

Páris, június 5. (Havas). A tegnapi autouili tüntetések alkalmával letartóztatott személyek között vannak a következők: De Christiani, a kit azzal vádolnak, hogy megütötte a köztársaság elnökét, továbbá De Clermont-Doner, De Remusat, De Beaumont, De Viliers, De Neuville, De Panisse-Passy, d. Aubigny gróf, d. Assy. kit azzal vádolnak, hogy Griliérest, a garde de paix tisztjét és Toussy községi rendőrfőnököt megsebesítette, azonkívül Balsan képviselő fivére, Dansette képviselő fivérét, De Baulny, De Moustiers-Marouville, Dion gróf automobilgyáros, De Ferry, a kit már Marchand megérkezők tartóztattak le, mert azt kiáltotta: Le Loubet-val! — s végül Mun képviselőnek egyik fia. A foglyok érdekében tegnap sokan közbejártak, de a rendőrfőnök elutasította őket. A letartóztatottakat tovább is fogva tartják, még pedig mindegyiket külön ezellában.

Páris, június 5. A Havas ügynökség jelenti: Minthogy a mai események következtében újabb tüntetésektől tartanak, megkérték Marchandt, akinek este 9 órakor kellett volna elutaznia, hogy elutazását halasztsa el. Marchand valószínűleg az éjjel utazik el.

A boulevardokon nagyon mozgalmás az élet. A közönség csak az autouili tüntetésekről beszél és elítéli a tüntetőket. A hatóságok gondoskodtak a rend fentartásáról.

Páris, június 5. (Saját tud. távirata.) A Loubet elleni tüntetés pontos értesülések szerint a következőleg történt:

A tribünön jelen volt Loubet elnök feleségével s a diplomáciai kar. Egyszerre egy elegáns fiatal ember kivált a tömegeből s felkapaszkodott az elnöki tribünre, botjával az elnök fejére ütött. Leírhatatlan jelenet következett erre. A közelállók rávetették magukat a fiatal emberre, véresre verték, ruháját letépték. Erre a monarchisták és a köztársaságiak összeverekedtek. Dupuy miniszterelnök harsány parancsára 30 sergeant rohant elő s kordont vont a tribün körül. Majd az egész katonaságot, mely az Elyseétől Auteilléig sort állott, az emelvény köré állították. A többi ismeretes.

Loubet elnöktől a botrányért a versenyzőbizottság bocsánatot kért, mire Loubet így felelt:

— Önök nem tehetnek róla, önök vasárnapra is meghívtak s feltétlenül számíthatnak reám.

Környezetéhez pedig így szólt:

— Úgy jutottam az elnökséghez, mint a korbácsolt kutya. Családom ellenezte, hogy elfogadjam az elnökséget, magamnak meg ambícióim se volt. Most hogy állásomban az ellenállás veszedelemmel jár, megmaradok. Ellenségeimet pedig biztosíthatom, hogy hivatásomat mindvégig betöltöm.

Páris, jun. 5. Dupuy elnökletével este minisztertanács volt, melyen nagyfontosságú rendszabályokat hoztak a tüntetések ellen, de egyelőre titokban tartják.

Páris, június 5. (Saj. tud. táv.) A kamara ülésén a diplomataik mind megjelentek s a merénylet ügyében történt interpellációnál Largentay szocialista képviselő így kiáltott föl:

— Loubet nem tisztességes ember, panamista.

Szavai nagy megbotrányozást keltettek, később pedig a szószékre rohant kiáltva. Tegnap becsületes embereket tartóztattak le. A hazafiak jelszava: Le Loubet-al.

A képviselő szavai óriási megbotrányozást keltett s ideiglenesen kizárták az ülésekről s a teremből csak erőszakkal tudták eltávolítani.

TAVIRATOK.

Miniszterek Bécsben.

Budapest, június 5. (Saj. tud. táv.) Széll Kálmán miniszterelnök, Hegedüs, Lukács miniszterek holnap este Bécsbe utaznak. A bécsi lapok még mindig remélik a kibontakozást, békés hurokat pengetnek s a kompromisszumot ajánlják.

Perczel-Fenyő-ügy.

Budapest, június 5. (Saj. tud. táv.) Perczel Dezső házelnök és Fenyő Sándor a M. H. felelős szerkesztője között a párbaj holnap fog végbe menni pistolyra.

A derbi-díj nyertese.

Bécs, június 5. (Saját tud. távirata.) Königsvarter Herman br. a százezer koronás Derbi-díjat Adams zsokeának és Reews trainernek adta.

Zola Párisban.

Páris, június 5. Zola Emil táviratot intézett Páris prefektusához, a melyben azt a kijelentést teszi, hogy Párisba visszatér. Kérdést intéz hozzá, hogy visszajövetelének nem lesz-e akadálya? A megnyugtató válasza elhatározta, hogy még ma visszatér Párisba. Hir szerint nagy tüntetésre készülnek a francia fővárosban Zola fogadtatására és pedig úgy ellene, mint mellette. A rendőrség minden óvintézkedést megtett, hogy minden néven nevezendő kihágásnak, vagy rendezavarásnak elejét vegye. Az ingerültség és izgatottság Párisban igen nagy, úgy, hogy a legnagyobb dolgokra el vannak készülve.

Szabadlára helyezett földbirtokos.

Pécs, június 5. A Nagy-féle hagyatéki ügyben tegnapelőtt letartóztatott Nagy Ferencz budapesti háziurat tegnap Polónyi Géza orsz. képviselő közbenjárására szabadlára helyezték. A vizsgálat egy-két nap múlva befejezést nyer és akkor előreláthatólag Nagy Ákost szintén kieresztik. A kaposvári törvényszék előtt ma hirdették ki Nagy Márton szóbeli végrendeletét. Az ezáltal károsodott rokonok azt igyekeznek bizonyítani, hogy ez a szóbeli végrendekezés nem történt meg, a tanuk hamisak és így törvény szerint az egész vagyon örököse az elhunytak özvegye, Nagy Ferencz volt képviselő, illetőleg ennek négy gyermeke lenne egyenlő részben. (Magyar Távirati Iroda.)

A Dreyfus-ügy.

Páris, jun. 5. A Sfax jachton Dreyfus részére tiszti kabint rendeztek be. A lefokozás is megszűnt az ítélet feloldásával, ennél fogva a törvényszék előtt századosi egyenruhába fog megjelenni. Dreyfus május 27-én táviratozott feleségének, melyben türelmetlenségére utalt, melyet hosszú vértanúsága ugyancsak érthetővé tesz s aztán így végzi távirát: Remélem, hogy végre elindulhatok forrón szeretett hazámba. Karjaimba zárhatlak benneteket.

Dreyfus lakása elárasztva virággal. Azon eszmét is megpendítették, hogy a lakosság Dreyfusnének politikai és felekezeti tekintet nélkül fejjeze ki szimpatiaját.

Páris, június 5. Lombard főügyész, ki a Derouled pörben szerepelt, hivatalától elmozdították, Tardif elnök pedig a legfőbb fegyelmi tanács elé állították.

A bécsi munkástüntetések.

Bécs, jun. 5. A tegnapi munkástüntetések alkalmával letartóztatott 31 munkás közül hármat átadtak a tartományi törvényszéknek, tizet rendőrileg büntettek meg, a többieket följelentették az államügyészségnek. (Magy. Táv. Ir.)

Károly király Oroszországban.

Pétervár, jun. 5. A lapok a román konzulátustól nyert értesülés alapján jelentik, hogy Károly román király július havában Oroszországba utazik. (M. T. I.)

SZERKESZTOI POSTA.

Egy kíváncsi asszony. 1. A kérdezett álnév alatt lapunkba Csontos Sándor dunántúli író ír tárczákat.

2. Hogy mit jelent e mostanában felkapott új szó »szecesszió«, e kérdésre engedje meg, hogy ugyancsak a szecessziós divat szerint ne a kérdezett válaszoljon, hanem Makai Emil, a Petőfi társaságban a szecesszióról felolvasott következő szatyra részletével:

... Böles alkuszik, csak a bolondja lázad
Az új divatra, melyből már a század
Bolondos, tarka szemfedője készül.
Ma, a mikor mind új csapáshoz értünk
S szecesszió mindaz, a mit nem értünk!
Szemérmesen a maradt kijátszsa
Ma, a mikor a láz negyven fokos?
S szecesszió a pesti sétapálcza
Csak úgy, mint a Bakonyban a fokos.
A kis babának első szava ma:
Szecessziós pólyát nekem, mama!
S ha júniusba majd fog esni hó,
Ráfogja a divat: szecesszió!
A minthogy minden az, mi feltűnik:
A szűk czipellő és a bő tunik,
Az ajándékszivar, a mely szelel,
S az olyan ügyvéd, a ki nem perel.
Szecesszió hidegbe a felöltő,
Mi több: szecesszió az ódaköltő,
Ha így dalol, nemes ihlettől égve:
»Violaszinü csönd honolt a légbe« ...

KÖZGAZDASÁG.

Felhívás.

Biharmegyei t. gazdaközönségéhez.

Egyesületünk a vármegye minden vidékének mezőgazdasági terményeit — a Szegeden f. évi szeptember 3—10-ig a gazdasági egyesületek országos szövetsége által rendezendő országos mezőgazdasági kiállításban — egy gyűjteményes kiállításban bemutatni óhajván, azon kéréssel fordulunk a t. gazdaközönséghez, miszerint legyen szives egyesületünket ezen törekvésében támogatni és a csoportos kiállításban résztvenni.

A kiállításnak összes költségeit az egyesület viseli s így a kiállításokat csak a kiállítandó tárgyaknak Nagyváradra való szállítás költségei fogják terhelni.

A csoportos kiállításban a következő termények mutathatók be:

1. Gabona félék magvai és kis kérékben; u. m. buza, rozs, tönköly, árpa, zab, tengeri, rőcs, köles.

2. Hüvelyesek magvai u. m. lencse, búkőny, bab, borsó, babó, sója stb.

3. Takarmány növények magvai u. m. luczerna-félék, here-félék, baltaczin, rozsnok félék s egyéb fűmagvak.

4. Kereskedelmi és gyógynövények s azok magvai; rostos növények és azok magvai; u. m. repce, gomborka, mák, napraforgó, riczinus, kender, len, komló, czirok. Szóval mindazon növények, melyek vármegyénkben termeltetnek.

A magvakból 2 liter küldendő be minden fajból.

Bejelentések a csoportos kiállításra e hó 20-ig fogadtatnak el. A bejelentésnél megjelölendő a talaj minősége, a melyben a termény termelt és az átlag termés.

A bejelentések az egylet titkári hivatalához intézendők Nagyvárad, Nagy Sándor-utca, Eleméry-ház.

A csoportos kiállításban az illető termelő illetve kiállító neve fel lesz tüntetve.

Kelt a biharmegyei gazdasági egyesület igazgató választmányának Nagyváradon, 1899. június 3-án tartott gyűléséből.

Szabó József,
egyleti elnök.

